



Rycyk – mieszkaniec biebrzańskich i narwiańskich rozlewisk



Narwa, jedna z nielicznych na świecie rzek warkoczowych



Bociany na biebrzańskich bagnach

W krainie bagien i moczarów

**Zdjęcia i tekst:
Włodzimierz Stachoń**

Na północnym wschodzie kraju, na północ od Łomży i na południowy-zachód od Białegostoku, rozciągają się krainy bagien i moczarów o niespotykanym w skali Europy przyrodniczym bogactwie. Te niezwykle tereny to obszar Bagien Biebrzańskich oraz rozlewiska Narwi. To eldorado



ptaków wodnych. To właśnie jeszcze nad Biebrzą i Narwią w miarę licznie występuje skrzydlaty symbol tych terenów – batalion bojowników, ptak wielkości gołębia o dłuższym dziobie i nogach. Samce tego gatunku w okresie wiosennych godów toczą walki, a każdy z nich posiada niepowtarzalne zabarwienie kryzy z piór wokół szyi. Dotąd nie stwierdzono ponoć dwóch identycznie ubarwionych okazów.

Biebrzańskie błota to także królestwo żurawia, dubelta, derkacza; wiosną na nadrzecznych łąkach tokują cietrzewie, a w zaroślach i trzcinowiskach występuje ginący w Europie niepozorny ptak z rodziny wróblowatych – wodniczka. Bagna Biebrzańskie są ostoją rzadko spotykanej w kraju sowy błotnej, wśród trzcin natknąć się można na wąsatkę, występują tu także orły, orliki, rybołowy. Ogółem odnotowano tu legi ponad 180 gatunków, a lista wszystkich obserwowanych ptaków



Rozlewiska w dolinie Narwi



Biebrza i jej rozlewiska



Żuraw jest nierozdzielnie związany z krainą bagien i moczarów



Rozlewiska w dolinie Narwi



Rozlewiska w dolinie Narwi

przekracza 270 gatunków. Nic dziwnego, że ten największy w centralnej Europie obszar bagien i moczarów objęty został ochroną w formie parku narodowego – w 1993 roku utworzono Biebrzański Park Narodowy, największy w kraju, o powierzchni ponad 59 tys. hektarów, z czego bagna zajmują ponad 25 tys. hektarów. W roku 1995 dolina Biebrzy została wpisana na listę siedlisk konwencji RAMSAR – obszarów o międzynarodowym znaczeniu dla ptaków wodno – błotnych.

Bagna Biebrzy to także królestwo największego krajowego przedstawiciela jeleniowatych – losia. Poza tym nad rzeką występują m.in. bóbr, wydra, jenot, jeleń, sarna oraz nieliczne wilki. Rzeką obfituje w ryby. W wodach Biebrzy żyją m.in. szczupaki, sumy, węgorze, klenie, brzany.

Źródła Biebrzy znajdują się na Podlasiu, w okolicach Nowego Dworu. Rzeką ma długość 165 km, w rejonie miejscowości Sambory i Ruś rzeka oddaje swe wody Narwi zwaną polską Amazonką.

Narew również w swoim biegu tworzy rozległe bagna, torfowiska i błota. To jedna z nielicznych na świecie tzw. rzek warkoczowych, tworząca sieć rozgałęziających, a następnie łączących się ze sobą koryt. Rze-

ka ma długość 484 km, z czego 448 km na terenie naszego kraju. Źródła Narwi znajdują się na Białorusi w północno wschodniej części Puszczy Białowieskiej. Na odcinku jednego kilometra rzeka stanowi granicę między Polską a Ukrainą. Po wpłynięciu na teren Polski rzeka tworzy zbiornik Siemianówka w Puszczy Białowieskiej, a następnie płynie aż do Zalewu Żegrzyńskiego pod Warszawą, gdzie łączy się z Bugiem (jeszcze do roku 1962 Narew uważano za prawy dopływ Bugu). Po minięciu zalewu – 24 km od jeziora, Narew wpływa do Wisły w Nowym Dworze Mazowieckim.

Rozlewiska, bagna i moczary w dolinie Narwi to prawdziwy ptasi raj. W celu ochrony tego unikalnego obszaru utworzony został w 1996 roku Narwiański Park Narodowy o powierzchni 7350 hektarów. W dolinie Narwi do legów przystępuje ponad 150 gatunków ptaków, wśród nich m.in. kureczka zie-



Bataliony – skrzydlaty symbol rozlewisk

lonka, kropiatka, derkacz, dubelt, wodniczka, podróżniczek, świstun, rożeniec, bielik, batalion. Pospolite są tu – podobnie jak nad Biebrzą – żurawie i bociany białe. W wodach Narwi występują m.in. kleń, jaź, sandacz, szczupak, boleń, sum i wiele innych. Warto również zaznaczyć, że opisywane bagienne obszary odznaczają się także bogactwem flory, występują tu m.in. rzadko spotykane w kraju storczyki.

Ciekawa jest geneza nazw rzek tworzących krainę bagien i moczarów. Powszechnie uznaje się, że nazwa Biebrza pochodzi od słowa bóbr, który ma tu swoje odwieczne ostoje. Z kolei Narew w języku praindoeuropejskim – przodka języków używanych w Europie oznacza wodę lub rzekę...



Najpewniejszy środek lokomocji w krainie bagien i moczarów



Łabędzie, żurawie i bociany białe licznie występują na rozlewiskach



Dla takich widoków nad Biebrzą i Narew przyjeżdżają obserwatorzy ptaków z całej Europy – tokowisko batalionów



Bataliony bliżej obiektywu...